

Fra "Folkeskolen – efter læringsmålstyringen?" side 76
Af Keld Skovmand, Hans Reitzels Forlag

De ti bud til folkeskolens lærere

1. Du må ikke lyde andre love end folkeskoleloven

Du er som lærer underlagt loven, men er sat fri til at fortolke og forvalte den ud fra din uddannelse, din erfaring og din dømmekraft. Ingen kan pålægge dig sine fortolkninger af loven, men du er altid forpligtet på at diskutere andres fortolkninger af loven med dem. Du har ret til at afvise ethvert politisk og ledelsesmæssigt tiltag, der ikke har hjemmel i folkeskoleloven. Politikere og embedsmænd glemmer nogle gange, hvad der står i loven. Du har pligt til at huske dem på det.

2. Du må ikke misbruge folkeskolens formål

Du må ikke dyrke andre mål end folkeskolens formål. Du må ikke forveksle formålet med noget andet mål for skolen. Der er kun ét formål, og det er helligt. Formålet formulerer det rum, du skal virke i, før noget andet. Formålet er målet før alle andre mål. Formålet handler om, hvad vi vil med skolen. Det handler om, hvilken slags mennesker og borgere, vi ønsker, at der skal komme ud af skolen. Det handler om, at vi kan føre folkestyret videre. Det handler ikke om, hvilket læringsudbytte vi kan måle på eleverne.

3. Du skal ignorere arbejdstidsbestemmelserne

Lov 409 understøtter ikke folkeskolens formål, fordi den ikke skaber „rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst“. Politikerne har ikke givet dig disse rammer, så du må selv etablere dem. Sørg for selv at opleve og fordybe dig og for at virke med lyst. Dine egne oplevelser er rammen for elevernes oplevelse. Læs, lyt, se, lev, og tag selv del – ellers kan du ikke danne eleverne til det samme. Husk at fordybe dig med dine elever. Kom hviledagen i hu, at du holder den hellig.

4. Du skal altid gå en ekstra mil for en kollega i nød

Du er forpligtet i det fællesskab, du er sat i. Lad aldrig en kollega, der er hensat til gråd, sidde alene. Giv en krammer, når du kan se, at der er nogen, der trænger. I

længden kan ingen lærer være alene. Ingen lærer må lades alene med sin gerning. Folkets skole er en fælles sag. Ingen kan løfte folkeskolen alene, og alle har brug for hjælp. Kaldet er kollektivt. Det er ikke et professionelt læringsfællesskab, fordi det ikke er læring, I er fælles om, og det ikke er læring, der skal komme ud af jeres arbejdsfællesskab.

5. Du må ikke svigte en elev

Du er sat til at tjene eleverne og må altid varetage barnets tarv. Skolen skal fremme den enkelte elevs alsidige udvikling. Du svigter eleven, hvis der er sider af eleven, du ikke ser, eller hvis du overser, at der er vigtige sider, der mangler hos eleven, og som derfor skal udvikles helt fra bunden af. Du ved aldrig, hvad en elev rummer, og du må aldrig sætte mål, der begrænser elevens rumfang. Husk at sætte mål for elevens fantasi. Hav fantasi til at lade være.

6. Du må ikke bebrejde forældrene

Forældrene vil som hovedregel deres børns bedste, men de ved ikke altid, hvad der er til børnenes bedste i folkeskolen. Deres børn er ikke dine elever, fordi de ikke har børnene som elever, og børnene ikke er dine børn. Forældre er som regel ikke uddannede, de ved ikke bedre. Du er nødt til at sige til forældrene, at folkeskolen ikke er en butik, og at du ikke er en vare i et sortiment, som de kan vælge og vrage i. De kan derfor heller ikke komme og gå, som det passer dem. Klasselokalet er dit professionelle rum, ikke en modtagestue.

7. Du må ikke formulere læringsmål uden tanke på åndsfrihed, ligeværd og demokrati Læring er ikke skolens formål. Eleverne skal have lyst til at lære mere. Læring er ikke et mål, men derimod en tilegnelse af kundskaber og færdigheder. Elevernes kundskabstørst og nysgerrighed kan ikke slukkes med mål. Eleverne skal ikke lære at lære, men udvikle „erkendelse og fantasi“. Læring giver ikke eleverne „tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle“. Læring pånøder dem i stedet mål, andre har sat. Det skal du bede dem om at tage stilling til.

8. Du må ikke bruge begreber, der ikke er defineret

Hvis andre vil have dig til at formulere mål for dine elevers læring, skal du straks bede dem om en definition og en begrundelse. Hvad betyder „mål“, og hvad betyder

„læring“? Hvor i folkeskoleloven står der noget om „læringsmål“? Hvis nogen beder dig om at formulere tydelige mål, skal du bede om begrundede eksempler og to-tre forslag til, hvordan de vil kunne finde anvendelse i dine fag og i forhold til dine elever. Ignorer råd og vejledning, der ikke henvender sig til dig. Husk altid på, at tydelighed skal tydeliggøre fagenes og folkeskolens formål.

9. Du må ikke begære din kollegas skema

Ingen lærer har det for let. Du må aldrig tro, at dine kolleger har det lettere end dig, og du må aldrig misunde dem deres arbejdsvilkår. Hvis andre har bedre arbejdsvilkår, end du selv har, er det til deres og deres elevers bedste. Deres overskud er også dit overskud. Hvis du har en vanskelig klasse, skal du bede om hjælp og være tydelig med, hvilken hjælp du har brug for. Klassen er skolens ansvar. Du har ikke haft din bedste klasse endnu.

10. Du må ikke overlade din frihed til andre En lærer er en fri herre over alle ting og ikke underordnet nogen. Undervisningsministeriet definerer ikke din lærergerning, men har med Fælles Mål sat en ramme for den. Kommunen har ansvaret for folkeskolen. Ledelsen har ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål. Du har pligt til at holde dem fast på deres ansvar. *En lærer er en tjenende træl i alle ting og underordnet enhver.* En lærer er sat til at tjene sine elever og forvalte sine fag. Du har ansvaret for elevernes alsidige udvikling og demokratiske dannelse. Du har ansvaret for at åbne eleverne for verden via skolens fag. Det er det, de er sat i skolen for.